Ysgol Parc y Tywyn Parc y Tywyn

Polisi Defnyddio a Chamddefnyddio Sylweddau

Mae Confensiwn y Cenhedloedd Unedig ar Hawliau’r Plentyn (CRC) wrth galon cynlluniau, polisïau, arferion ac ethos ein hYsgol Parc y Tywyn. Fel Ysgol Parc y Tywyn sy’n parchu hawliau rydym nid yn unig yn addysgu am hawliau plant ond hefyd yn gosod esiampl o hawliau a pharch ym mhob perthynas – yn gysylltiedig ag Erthyglau 6, 33, 36 (CRC).

Cymhwyso’r polisi

Mae’r polisi hwn yn berthnasol ar holl dir ac adeiladau’r ysgol. Mae’r polisi’n berthnasol hefyd ar unrhyw ymweliad ysgol.

Rhesymeg

Mae Ysgol Parc y Tywyn wedi ymrwymo i iechyd a diogelwch ei haelodau a bydd yn cymryd camau i ddiogelu eu lles. Nid yw Ysgol Parc y Tywyn yn derbyn camddefnydd o gyffuriau neu sylweddau gan aelodau'r ysgol, na chyflenwi'r sylweddau hyn yn anghyfreithlon. Mae Ysgol Parc y Tywyn yn cydnabod pwysigrwydd ei rôl fugeiliol yn lles pobl ifanc, a bydd yn ceisio cefnogi pawb wrth ymdrin â sefyllfaoedd sy'n ymwneud â Sylweddau.

Mewn ymateb i’r pryderon yr ydym yn eu rhannu’n lleol ac yn genedlaethol dymunwn ddatgan, fel rhan o’n gofal am les ein disgyblion, fod Ysgol Parc y Tywyn yn credu ei bod yn ddyletswydd arni roi gwybodaeth ac addysg i bobl ifanc am ganlyniadau defnyddio a chamddefnyddio sylweddau. Mae’r ysgol yn mabwysiadu safbwynt cadarnhaol ar y mater hwn, gan gredu bod addysg iechyd yn rhan allweddol o Addysg Bersonol a Chymdeithasol y disgyblion i gyd.

Yn sylfaenol i werthoedd ac ymarfer ein hysgol mae'r egwyddor o rannu'r cyfrifoldeb am addysg ein pobl ifanc gyda’r rhieni, drwy roi gwybodaeth iddynt a'u cynnwys bob amser. Mae cyfathrebu a chydweithio effeithiol yn hanfodol er mwyn gweithredu’r polisi hwn yn llwyddiannus. Er ein bod yn cydnabod bod nifer y bobl ifanc sy’n defnyddio ac yn camddefnyddio sylweddau ar gynnydd, ystyrir ei bod yn bwysig cydnabod bod nifer fwy o bobl ifanc yn dewis peidio â defnyddio neu gamddefnyddio sylweddau. Byddwn yn parhau i gefnogi eu hanghenion gwahanol.

Rhannwyd y polisi'n 2 ran:

1: Addysg defnyddio a chamddefnyddio sylweddau

2: Ymateb yr Ysgol Parc y Tywyn i ddigwyddiadau yn ymwneud â sylweddau

Beth yw'r Sylweddau?

Mae'r ystod o sylweddau y mae'r polisi hwn yn ymdrin â hwy yn cynnwys

- Tybaco gan gynnwys e-sigaréts
- Alcohol
- Meddyginiaethau dros y cownter
- Meddyginiaethau presgripsiwn yn unig, gan gynnwys steroidau anabolig a benzodiazepines
- Sylweddau anweddol, gan gynnwys gyriannau aerosol, bwtan, toddyddion a glud
- Sylweddau anghyfreithlon, gan gynnwys heroin, cocên, ecstasi, amffetaminau, LSD, GHB a chanabis

Addysg Camddefnyddio Sylweddau

Mae'r Ysgol Parc y Tywyn wedi ymrwymo i gyflwyno'r ***Cynllun Ysgol Parc y Tywynion Iach***.

Drwy ein cwricwlwm ABCh presennol a Maes Dysgu a Phrofiad Iechyd a Lles, mae ein disgyblion 3-7 oed yn cael cyfleoedd i wneud y canlynol:

- datblygu dealltwriaeth o beryglon yn y cartref a'r amgylchedd y tu allan
- deall bod yna sylweddau 'da' a 'drwg' gyda meddyginiaethau'n cael eu dosbarthu fel sylweddau 'da' a all wneud i chi deimlo'n well, tra mae sylweddau eraill yn beryglus.

Caiff ein disgyblion 7-11 oed gyfleoedd i wneud y canlynol:

- nodi cysylltiadau rhwng achos ac effaith
- gwahaniaethu rhwng 'ffeithiau', credoau a safbwyntiau
- ffurfio barn bersonol a gwneud dewisiadau gwybodus
- deall y gall gwneud penderfyniadau mewn perthynas â sylweddau effeithio ar ansawdd eu bywydau hwy eu hunain a bywydau pobl eraill
- deall beth yw pwysau cyfoedion a sut i wrthod / gwrthsefyll
- deall yr effeithiau niweidiol iddynt hwy eu hunain ac i eraill, gan gynnwys effeithiau tymor hir tybaco, alcohol, sylweddau cyfreithlon ac anghyfreithlon
- dysgu'r derminoleg gywir a roddir i amrywiaeth o sylweddau.

Mae pob un o'n disgyblion hefyd yn cael eu haddysgu am yr arfer 'Peidiwch â Chyffwrdd, Dywedwch' mewn perthynas â chyffwrdd neu yfed sylweddau sydd wedi'u taflu neu nodwyddau chwistrellu. Cyfarwyddir disgyblion i beidio â chyffwrdd ag unrhyw sylweddau y gallant ddod o hyd iddynt yn yr ardal leol a hysbysu oedolyn y gallant ymddiried ynddo neu'r heddlu.

Mae Swyddog Cyswllt Heddlu lleol ein hysgol Parc y Tywyn yn cyfrannu i Gwricwlwm Addysg Camddefnyddio Sylweddau yr Ysgol Parc y Tywyn fel rhan o Raglen Gyswllt Heddlu ysgolion Cymru Gyfan. Ceir Matrics Gwersi penodol y mae'n rhaid i ni eu cyflwyno yn ein hysgol. Mae’r gwersi canlynol o’r Matrics yn cyfrannu at Gwricwlwm Addysg Camddefnyddio Sylweddau ein hysgol:

Cyfnod Sylfaen (CS); ***Pwy? Beth? Ble?***

Cyfnod Allweddol 2 (CA2): ***Sylweddau Sinistr ac Felly, Beth Yw'r Broblem?***

Rhaglen Ysgolion
HEDDLU CYMRU
WALES POLICE
Schools Programme

Matrics Gwersi 2022/23

Blwyddyn Ysgol	Craidd Critigol	Darpariaeth Dargedig	Dewislen Ategol
Bl 1		**Bl1-2 Perthnasoedd Diogel /Cam-drin Domestig** Hafan Ddiogel	**Bl0-2 Diogelwch** Pobl sy'n Ein Helpu Ni **Bl1 Diogelwch** Chwarae'n Ddiogel
Bl 2			**Bl2 Cyffuriau** Pwy? Beth? Ble? **Bl2 Ymddygiad** Cywir neu Anghywir?
Bl 3		**Bl3 Diogelwch y Rhyngrwyd** Cadw'n SMART	**Bl3 Bwlio** Cerrig a Ffyn
Bl 4		**Bl4 Cyffuriau** Sylweddau Sinistr **Bl4 Diogelwch/Camdriniaeth** Ffrind neu Elyn	
Bl 5	**Bl5-6 Cyffuriau** Dy Ddewis Di	**Bl5 Diogelwch y Rhyngrwyd /Bwlio Seiber** Byddwch yn Seiber Ddiogel **Bl5-6 Ymddygiad Gwrthgymdeithasol** Wnes i Ddim Meddwl	**Bl5 Ymddygiad Gwrthgymdeithasol** Y Parc **Bl5-6 Ffonau Symudol** Dychmygwch Hwn
Bl 6	**Bl6 Camdrin Rhywiol ar Blant** Stori Griff		**Bl6 Cyffuriau/ Alcohol a Thoddyddion** Felly, Beth yw'r Broblem? **Bl6 Perthnasoedd Diogel** Yr Hawl i Fod yn Ddiogel
Bl 7	**Bl7 Cyffuriau/Alcohol** Meddwl am Yfed	**Bl7 Secstio** Pictiwr Peryg	**Bl7 Cyffuriau/SSN** Newydd a Niweidiol **Bl7 Canlyniadau Troseddu** Dewis Kiddo
Bl 8	**Bl8 Cyffuriau** Edifar y Dydd	**Bl8 Diogelwch y Rhyngrwyd** Edrychwch Pwy Sy'n Siarad **Bl8 Llinellau Sirol** Cwlwm Twyll	**Bl8 Bwlio** Torri'r Cylch **Bl8 Seiberdroseddu** Peidiwch â Chamu at... **Bl8 Radicaleiddio ac Ethafiaeth** Egin Eithafiaeth
Bl 9	**Bl9 Ecsploetio Rhywiol** Twyll Peryglus **Bl9 Cyffuriau/Alcohol** Trwbl Dwbl **Bl9-11 Cydsynio Rhywiol** Na Yw Na	**Bl9 Perthnasoedd Diogel /Cam-drin Domestig** Niwed Cudd	**Bl9 Diogelwch** Pam Arfau?
Bl 10	**Bl10 Cyffuriau** Cyfraith Cyffuriau		**Bl10-11 Cydsynio Rhywiol** Ie/Na **Bl10-11 Cyffuriau/SIEDs** Gwedd Gwallgofrwydd **Bl10 Amrywiaeth** Achub Fi! **Bl10 Diogelwch/Trosedd Ceir** Dewis Diofal
Bl 11			**Bl11-13 Diogelwch/ Gwrthdrawiadau Traffig** Olivia

Mwy o wybodaeth ar gael ar **SchoolBeat.cymru**

Mae gweithredu sesiynau Amser Cylch a gwersi Jigsaw ar draws yr ysgol hefyd yn cyfrannu’n sylweddol at ddatblygu’r medrau, yr agweddau a’r gwerthoedd y mae ar ddisgyblion eu hangen wrth iddynt symud ymlaen drwy bob cyfnod o fywyd.

CYFRINACHEDD

Gall fod yn briodol i staff ddarparu cymorth a chyngor un-i-un i ddisgyblion. Mewn amgylchiadau o'r fath, bydd staff yn gwneud disgyblion yn ymwybodol na allant gynnig cyfrinachedd llwyr. Bydd yr holl staff yn cadw at Bolisi Amddiffyn Plant yr ysgol.

Gweithdrefnau ar gyfer rheoli digwyddiadau yn ymwneud â chamddefnyddio sylweddau

Diffiniad o ddigwyddiad

Mae'n amhosibl rhoi rhestr lawn o ddigwyddiadau a all fod wedi eu cynnwys yn y polisi hwn, ond mae'r canlynol yn enghreifftiau o'r math o ddigwyddiadau sydd wedi eu cynnwys:

- sbwriel sy'n gysylltiedig â chamddefnyddio sylweddau yn neu o gwmpas y safle e.e. caniau, chwistrelli;
- amheuaeth a honiadau am weithgareddau unigolyn;
- datgeliad am gamddefnyddio sylweddau ar y safle neu rywle arall tra bo'r ysgol yn gyfrifol e.e. taith ysgol;
- plant yn dangos arwyddion clir o gamddefnyddio sylweddau;
- meddu ar sylweddau tra mae plant, pobl ifanc neu oedolion yn gyfrifoldeb yr ysgol;
- defnyddio sylweddau tra bod plant, pobl ifanc neu oedolion yn gyfrifoldeb yr ysgol;
- gwerthu neu ddelio mewn sylweddau tra bod plant, pobl ifanc neu oedolion yn gyfrifoldeb yr ysgol.

Camau pellach a allai ddilyn digwyddiad

Ar gyfer digwyddiadau sy'n ymwneud â disgyblion a sylwedd anghyfreithlon, bydd yr ysgol yn defnyddio Ffurflen Adrodd am Ddigwyddiadau Cysylltiedig â Chyffuriau yr AALl.

Ar gyfer digwyddiadau eraill sy'n ymwneud â disgyblion, dilynir gweithdrefnau arferol yr ysgol ar gyfer cofnodi digwyddiadau ymddygiad fel y nodir yn y Polisi Ymddygiad.

Yn unrhyw gamau a gymerir gan yr ysgol yn dilyn digwyddiad, bydd lles y disgyblion dan sylw yn hollbwysig. Trefnir cefnogaeth i'r disgyblion dan sylw a'u rhieni/gofalwyr mewn trafodaeth ag asiantaethau priodol.

Gall camau disgyblu a gymerir yn erbyn disgyblion gynnwys gwaharddiadau cyfnod penodol ac, mewn amgylchiadau eithriadol, gwaharddiad parhaol. Bydd yr ysgol yn dilyn y canllawiau a nodir yn Camddefnyddio Sylweddau: Canllawiau i ysgolion yr AALl a Chylchlythyr 17/02 Llywodraeth Cynulliad Cymru.

Yn dilyn digwyddiad, bydd yr ysgol hefyd yn adolygu'r addysg camddefnyddio sylweddau a roddir i ddisgyblion ac yn gwneud newidiadau i hyn yn ôl yr angen.

ADOLYGIAD

Caiff y polisi hwn ei adolygu bob blwyddyn neu yn gynt na hynny os bydd deddfwriaeth a chanllawiau'r Awdurdod Lleol yn newid.

	New	Llofnod	Dyddiad
Cadeirydd y Llywodraethwyr	Mathew Davies	MDavies	23/02/24
Pennaeth	Angharad Williams	AWilliams	16.07.25

Atodiad E: Templed ar gyfer ffurflen cofnodi digwyddiadau camddefnyddio sylweddau

Ysgol/Sefydliad:	Dyddiad y digwyddiad:	Dyddiad ac amser cofnodi: Cofnodwyd gan:
Person(au) ifanc:	Enwau:	Rhif cyswllt cartref:

Disgrifiad o'r digwyddiad:

Categori o ddigwyddiad	Gweithredu	Gan bwy	Wedi cysylltu â

Categoriau: 1. Sbwriel cysylltiedig â chyffuriau 2. Meddiant 3. Cyflenwi 4. O dan ddylanwad 5. Ddim yn ddysgwr/aelod

Enw/Disgrifiad o'r sylwedd:	Swm/Maint:	Gwaredwyd gan:	Cadwyd ymhle:

Llofnodwyd: ______________________ Llofnodwyd: ______________________

Teitl: ______________________ Teitl: ______________________

Dyddiad: ______________________ Dyddiad: ______________________

Atodiad B: Gweithdrefnau ymateb a awgrymir ar gyfer digwyddiadau camddefnyddio sylweddau

Gweithdrefn ymateb a awgrymir: achosion meddygol brys

Mae'r weithdrefn hon yn berthnasol i sylweddau cyfreithlon a sylweddau anghyfreithlon.

Os yw rhywun yn anymwybodol neu mewn coma ar ôl defnyddio sylweddau, mae'n rhaid i gymorth cyntaf ddod yn gyntaf cyn gweithredu mewn unrhyw ffordd arall. Dylai meddwi neu benfeddwi difrifol, anymwybyddiaeth a lled-anymwybyddiaeth i gyd gael eu hystyried yn achosion meddygol brys. Os ydych yn ansicr, dylech ei drin fel achos brys meddygol bob tro.

Achos meddygol brys

↓

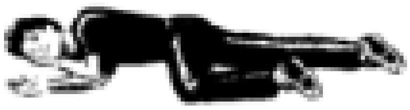

↓

Cymorth cyntaf – Peidio â rhoi unrhyw beth i'w fwyta na'i yfed
Deialwch 999

↓

Ydy'r sylwedd yn bresennol o hyd?

Ydy ↓ **Casglu unrhyw dystiolaeth o'r hyn sydd wedi cael ei gymryd i'w roi i staff ysbyty os yw'n ddiogel i wneud hynny** →

Nac ydy ↓ **Aelod o staff i fynd gyda'r dysgwr i'r ysbyty**

↓

Hysbysu rhieni/gofalwyr, ALl a Chadeirydd y Llywodraethwyr

↓

Cofnodi'r digwyddiad a'r canlyniadau

Wedi'i atgynhyrchu gyda chaniatâd caredig Rhondda Cynon Taf.

Gweithdrefn ymateb a awgrymir: digwyddiad go iawn

Mae'r weithdrefn hon yn berthnasol i sylweddau cyfreithlon a sylweddau anghyfreithlon.

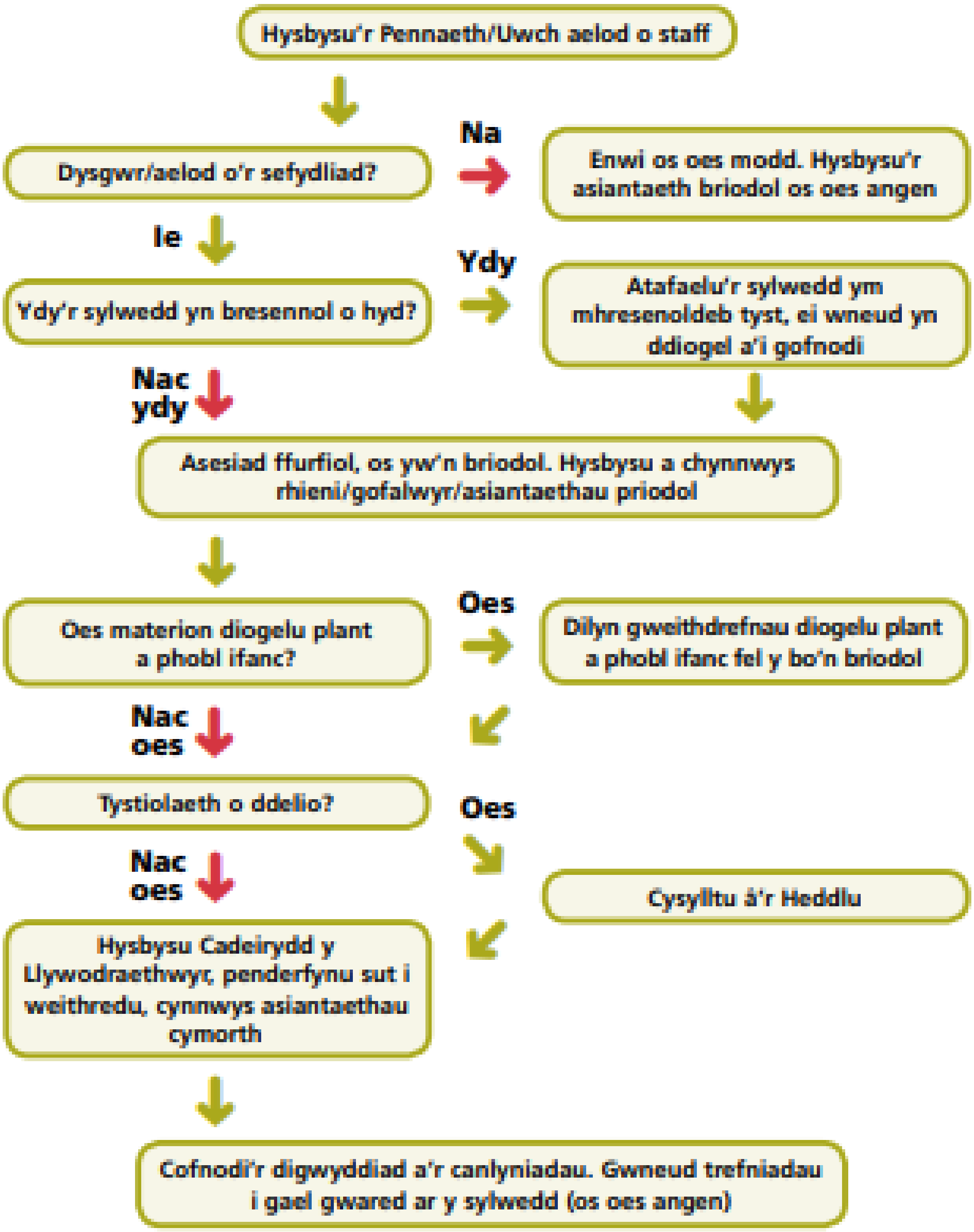

Wedi'i atgynhyrchu gyda chaniatâd caredig Rhondda Cynon Taf.

Gweithdrefn ymateb a awgrymir: amheuon neu sïon

Mae'r weithdrefn hon yn berthnasol i sylweddau cyfreithlon a sylweddau anghyfreithlon.

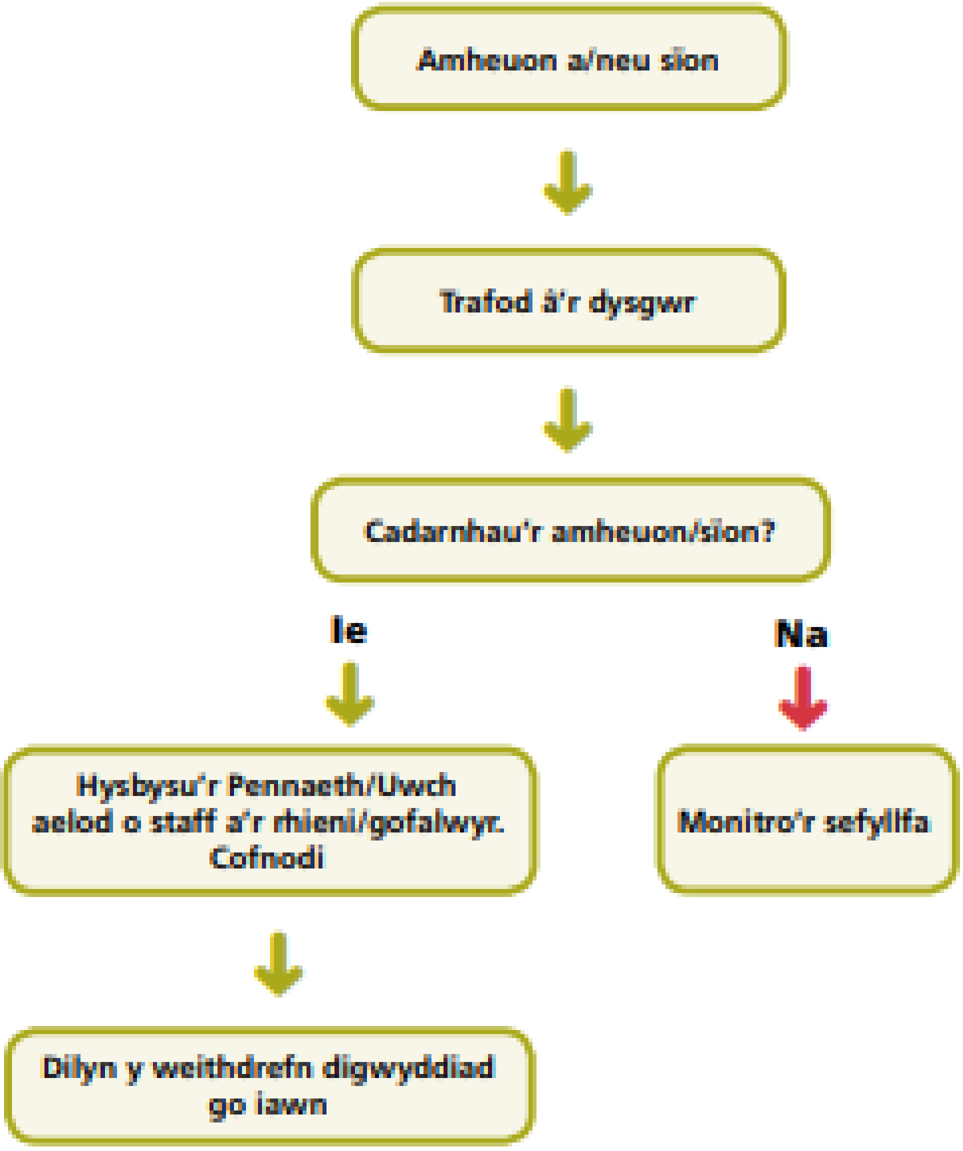

Wedi'i atgynhyrchu gyda chaniatâd caredig Rhondda Cynon Taf.

	Enw	Llofnod	Dyddiad Adolygu
Cadeirydd y Bwrdd Llywodraethol	*Matthew Davies*	MDavies	Mai 2026
Pennaeth	*Angharad Williams*	EAWilliams	Mai 2026